# การเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางภาษาและทักษะการสอนของนักศึกษาวิชาเอกภาษาจีน: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถาบัน

# Learning by Teaching to Enhance Language Competence and Teaching Skills of Chinese-Major Students: A Cross-Institutional Comparative Study

**อรุโณทัย บุญชม** [1]
**พิณพร คงแท่น** [2]

Arunothai Boonchom [1]
Pinnaporn Kongtan [2]

**Received: February 26, 2026 Revised: May 22, 2026 Accepted: May 26, 2026**

**บทคัดย่อ**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ภายหลังการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น 2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างสองสถาบันอุดมศึกษา 3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิชาเอกภาษาจีน จำนวน 77 คน แบ่งเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 40 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 37 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาทั้งสองสถาบันมีการรับรู้เชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารภาษาจีน การวางแผนและออกแบบการสอน ตลอดจนแรงจูงใจและความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง 2) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถาบัน พบว่า นักศึกษามหาสารคามมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าในด้านสมรรถนะทางภาษา ทักษะการสอนเชิงระบบ และทัศนคติ เนื่องจากได้รับประสบการณ์สอนในชั้นเรียนจริง ขณะที่นักศึกษาศรีสะเกษมีความ

[1] คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

[2] คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

[1] Faculty of Education and Human Development Sisaket Rajabhat University

[2] Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University

[1] Corresponding author Email: aru_bc@hotmail.co.th

[2] Corresponding author Email: pinnapornkongtan@gmail.com

โดดเด่นด้านความมั่นใจ การเตรียมการสอน และการใช้สื่อดิจิทัลจากการสอนจำลองและการบันทึกวิดีโอสะท้อนว่ารูปแบบกิจกรรมที่แตกต่างกันส่งผลต่อธรรมชาติของทักษะที่พัฒนา 3) การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมชี้ให้เห็นว่าควรบูรณาการการสอนจำลองร่วมกับการสอนจริง โดยจัดลำดับกิจกรรมจากการฝึกซ้อมสู่สถานการณ์จริง พร้อมกระบวนการสะท้อนคิดและการประเมินจากการปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งสมรรถนะทางภาษา ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะความเป็นครู ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา

**คำสำคัญ:** ภาษาจีน, ผู้เรียนสอนผู้อื่น, การเรียนรู้เชิงรุก, อุดมศึกษา

**Abstract**

The purposes of this study were: 1) to investigate students' perceptions toward the development of Chinese language competency, teaching skills, and learning experiences after participating in learner-as-teacher instructional management; 2) to compare students' perceptions and learning experiences between two higher education institutions; and 3) to synthesize appropriate learner-as-teacher instructional management guidelines for the development of Chinese major students in higher education. The sample consisted of 77 Chinese major students, including 40 students from Sisaket Rajabhat University and 37 students from Rajabhat Mahasarakham University. The research instruments included a five-point rating scale questionnaire and open-ended questions. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean, standard deviation, frequency, and percentage.

The findings revealed that: 1) students from both institutions demonstrated highly positive perceptions toward learner-as-teacher instructional management in all aspects, particularly in the development of Chinese communication ability, instructional planning and design, as well as motivation and responsibility for their own learning; 2) when comparing between institutions, students from Mahasarakham showed higher mean scores in language competency, systematic teaching skills, and attitudes due to their experience in real classroom teaching, whereas students from Sisaket demonstrated strengths in self-confidence, lesson preparation, and digital media use resulting from simulated teaching and video-recorded instruction. These findings reflect that different activity formats contributed to the development of different types of skills; and 3) the synthesis of appropriate instructional management guidelines indicated that simulated

teaching should be integrated with real classroom teaching by organizing activities progressively from practice sessions to authentic teaching situations, accompanied by reflective processes and performance-based assessment. Such an approach could comprehensively develop students' language competency, professional skills, and teacher characteristics. The findings also suggested that learner-as-teacher instructional management has strong potential for developing Chinese major students in higher education.

**Keywords:** Chinese language, learning by teaching, active learning, higher education

**บทนำ**

ในยุคของการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 และบริบทความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่นับวันยิ่งทวีความเข้มข้นระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน ภาษาจีนมีบทบาทสำคัญในฐานะภาษาต่างประเทศที่มีความจำเป็นต่อการสื่อสาร การศึกษา และการประกอบอาชีพในหลากหลายสาขา เช่น การท่องเที่ยว การประกอบธุรกิจ ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน ทั้งในการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ตลอดจนการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะทางภาษา สามารถใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้ภาษาในการประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น การแปลภาษาจีน การสอนภาษาจีนให้กับผู้อื่น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเรียนภาษาจีนจะจำเป็นต้องอาศัยการจดจำคำศัพท์ การฝึกอ่านออกเสียง การเรียนรู้โครงสร้างไวยากรณ์ และการฝึกซ้ำอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะทางภาษา แต่งานวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจำนวนมากพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบรรยายหรือการรับความรู้จากผู้สอนเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ดังนั้น ในยุคที่เทคโนโลยีและการสื่อสารพัฒนาอย่างรวดเร็ว แนวคิดการจัดการเรียนรู้จึงเปลี่ยนจากการยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางมาเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไพรินทร์ ศรีสินทร, 2561)

นักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนส่วนใหญ่มักได้รับการฝึกให้เริ่มการเรียนรู้ภาษาจีนจากการจดจำคำศัพท์ อ่านและทำความเข้าใจบทสนทนา การพูดโต้ตอบ การอ่านโจทย์–เขียนคำตอบ และเรียนรู้ไวยากรณ์อย่างเป็นระบบ แต่ยังมีข้อจำกัดในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ทั้งด้านการสื่อสาร การพูด การฟัง และการอธิบายถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่เตรียมเข้าสู่อาชีพครูหรือผู้สอนภาษาจีน ซึ่งมักขาดความมั่นใจและขาดประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ และการบริหารชั้นเรียน ข้อจำกัดดังกล่าวอาจเกิดจากรูปแบบการเรียนการสอนที่ยังเน้นการบรรยายและการรับความรู้

จากผู้สอนเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรับมากกว่าการมีส่วนร่วม ส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะทางภาษาและทักษะการถ่ายทอดภาษาไม่บรรลุเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือ Active Learning ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อันนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและยั่งยืนกว่าการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว

งานวิจัยนี้ อิงตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือลงมือทำ ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แทนการรับฟังจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว ภายใต้กรอบดังกล่าว ได้ประยุกต์ใช้แนวคิด การเรียนโดยการสอน (Learning by teaching) ที่ได้รับความสนใจในฐานะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำหน้าที่เป็น “ผู้สอน” ผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า วางแผน สร้างสื่อ อธิบาย และถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเชิงลึก สามารถจัดระบบและเชื่อมโยงองค์ความรู้ได้อย่างมีความหมายมากกว่าการเรียนรู้แบบรับฟังเพียงอย่างเดียว เป็นการให้ผู้เรียนสร้างสื่อหรือเตรียมการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น ซึ่งช่วยกระตุ้นการทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งมากขึ้น (Ribosa & Duran, 2022) อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นความกระตือรือร้นและสร้างบรรยากาศการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีการศึกษาเนื้อหา และเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นมากขึ้น (ไพลิน กลิ่นเกสร, 2566) ซึ่งเป็นกลยุทธ์การเรียนรู้เชิงบทบาทที่ปรับบทบาทผู้เรียนจากผู้รับความรู้มาเป็นผู้สอน โดยให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า วางแผน อธิบาย และถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนหรือบุคคลทั่วไป ทั้งยังสอดคล้องกับกลยุทธ์การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ความรู้ (Generative Learning Strategies) ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจผ่านการอธิบายและการถ่ายทอดความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้ยาวนานและพัฒนาทักษะการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Brod, 2021) นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของท้องถิ่น โดยนักศึกษาที่เรียนภาษาจีนในพื้นที่ดังกล่าวมีความหลากหลายทั้งด้านพื้นฐานทางภาษา โอกาสในการเข้าถึงเจ้าของภาษา และประสบการณ์การใช้ภาษาจริง การศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Learning by Teaching ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมีความน่าสนใจ เนื่องจากสามารถสะท้อนแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในบริบทภูมิภาคที่มุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้มีทั้งสมรรถนะทางภาษา ทักษะการสื่อสาร และความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในบริบทการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่างานวิจัยที่ประยุกต์ใช้แนวคิดผู้เรียนสอนผู้อื่นยังมีจำนวนจำกัด และส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในรายวิชาหรือสถาบันเดียว อีกทั้งยังขาดการเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างบริบทสถาบันที่แตกต่างกัน จึงยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษา ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างไรในภาพรวม ช่องว่าง

ทางวิชาการนี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการศึกษาที่มีความครอบคลุมและเปรียบเทียบระหว่างสถาบัน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบายและการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยเรื่อง “การเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น (Learning by Teaching) เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางภาษาและทักษะการสอนของนักศึกษาวิชาเอกภาษาจีน: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถาบัน” จึงมุ่งศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบ “ผู้เรียนสอนผู้อื่น” เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสองสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา อันจะนำไปสู่ข้อเสนอเชิงปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้ดียิ่งขึ้น

**วัตถุประสงค์การวิจัย**

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ภายหลังการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างสองสถาบันอุดมศึกษา
3. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา

**ขอบเขตการวิจัย**

**ด้านเวลา:** การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยภายในระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา โดยเก็บข้อมูลภายหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น (Learning by Teaching) เสร็จสิ้นแล้ว

**ด้านเนื้อหา:** การวิจัยมุ่งศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น โดยให้นักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนทำหน้าที่เป็นผู้สอน ออกแบบกิจกรรม และถ่ายทอดความรู้ภาษาจีนให้แก่ผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยเนื้อหาที่ศึกษาเน้นการสำรวจการรับรู้ของนักศึกษาภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน 2) การพัฒนาทักษะการสอน 3) ประสบการณ์และทัศนคติต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น ทั้งนี้ การวิจัยไม่ได้มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือคะแนนสอบก่อนเรียน–หลังเรียน แต่เน้นการประเมินการรับรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

**ด้านแหล่งข้อมูล:** แหล่งข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกด้านภาษาจีนจากสถาบันอุดมศึกษา 2 แห่ง ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในภาคการศึกษาที่ทำการวิจัย โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามการรับรู้และประสบการณ์

การเรียนรู้ของนักศึกษา 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษา

**กรอบแนวคิดการวิจัย**

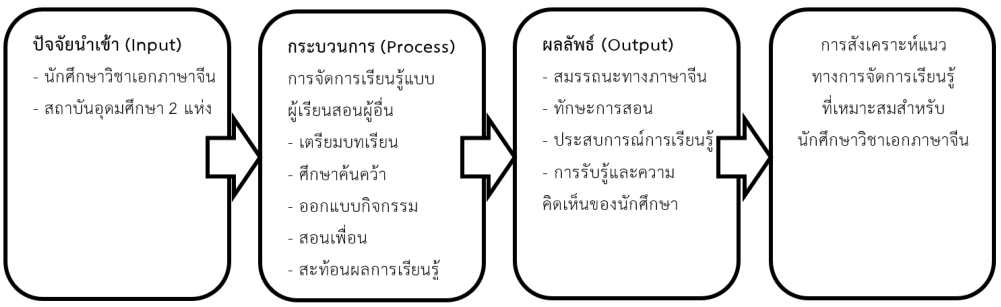


**ภาพที่ 1** กรอบแนวคิดการวิจัย

**วิธีดำเนินการวิจัย**

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น โดยไม่มีการควบคุมตัวแปรทดลอง

**ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

**ประชากร** ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาจีนจากสถาบันอุดมศึกษา 2 แห่ง ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น ในภาคการศึกษาที่ทำการวิจัย จำนวน 77 คน ดังนี้

- นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มรภ.มหาสารคาม จำนวน 37 คน

- นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาจีน คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มรภ.ศรีสะเกษ จำนวน 40 คน

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และร้อยละ

**กลุ่มตัวอย่าง** นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาจีนและสาขาวิชาการสอนภาษาจีนจากสถาบันอุดมศึกษา 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาจีนหรือสาขาวิชาการสอนภาษาจีน
- ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Learning by Teaching
- เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามกระบวนการที่กำหนด

- มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การเตรียมเนื้อหา การจัดกิจกรรมการสอน การผลิตสื่อ หรือการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น

- ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยและตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ

**เครื่องมือวิจัย**

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น สมรรถนะทางภาษา และทักษะการสอน และการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างเครื่องมือวิจัย

2. กำหนดโครงสร้างตัวแปรและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็นการวิจัย ได้แก่ การรับรู้ต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน การรับรู้ต่อการพัฒนาทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา

3. สร้างแบบสอบถามการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2) การรับรู้ต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน ตอนที่ 3) การรับรู้ต่อการพัฒนาทักษะการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้ ตอนที่ 4) คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งตอนที่ 2) และ 3) เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale)

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนและด้านการศึกษา จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษา และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

5. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 0.74 (ใช้ได้) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 0.50 แสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสามารถนำไปใช้ได้ ผู้วิจัยจึงปรับปรุงถ้อยคำบางข้อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมมากยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มนักศึกษาที่เคยผ่านการทำกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นในชั้นปีอื่นๆ จำนวน 10–15 คน เพื่อทดสอบความชัดเจนของข้อคำถาม ความเหมาะสมของภาษา ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม และความเข้าใจของผู้ตอบต่อข้อคำถาม

7. ผลการทดลองใช้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเข้าใจข้อคำถามได้ดี ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ปรับแก้ถ้อยคำบางข้อให้กระชับและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ก่อนจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

**ขั้นตอนการวิจัย**

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) วางแผนและออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในแต่ละสถาบัน

2) มอบหมายให้นักศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้สอนตามแนวคิด Learning by Teaching ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2568 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาจีน คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มรภ.ศรีสะเกษ จำนวน 40 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มรภ.มหาสารคาม จำนวน 37 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ผ่านการเรียนภาษาจีนพื้นฐานมาแล้วและมีศักยภาพเพียงพอในการวางแผน อธิบาย และถ่ายทอดความรู้ภาษาจีนแก่ผู้อื่น ผู้วิจัยกำหนดกรอบเนื้อหาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันทั้งสองสถาบัน โดยใช้เนื้อหาในระดับภาษาจีนพื้นฐานด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ครอบคลุมคำศัพท์ ประโยคสนทนา โครงสร้างไวยากรณ์พื้นฐาน และการใช้ภาษาจีนในสถานการณ์ใกล้ตัว เพื่อควบคุมระดับความยากง่ายของเนื้อหาให้ใกล้เคียงกัน แตกต่างกันเฉพาะรูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามบริบทของรายวิชาและผู้เรียนในแต่ละสถาบันเท่านั้น

3) มอบหมายให้นักศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้สอน โดยเตรียมเนื้อหา ออกแบบกิจกรรมหรือผลิตสื่อการเรียนรู้ภาษาจีน และจัดการสอนให้แก่ผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือนอกห้องเรียน ในปีการศึกษา 2/2568 โดยทั้งสองกลุ่มใช้กรอบเนื้อหาที่สอดคล้องกัน แต่แตกต่างกันในด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อศึกษาการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้บริบทการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยมิได้มุ่งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างสถาบัน แต่เป็นการสำรวจการรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ตามแนวคิด Learning by Teaching ในบริบทของแต่ละสถาบันการศึกษา ดังนี้

- นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายคลิปการสอนภาษาจีนนอกห้องเรียน โดยให้นักศึกษาสวมบทบาทเป็นครูผู้สอนและบุคคลทั่วไปหรือนักเรียนกลุ่มเล็กที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีนเป็นผู้เรียน ฝึกอธิบายคำศัพท์ ประโยคสนทนา และการถาม–ตอบภาษาจีนในสถานการณ์จริงผ่านกิจกรรมสื่อสารและบทสนทนาในชีวิตประจำวัน

- นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Learning by Teaching ร่วมกับกิจกรรม Team–Game–Tournaments โดยนักศึกษาแบ่งกลุ่มศึกษาเนื้อหาเดียวกัน ได้แก่ คำศัพท์ ประโยคสนทนา และไวยากรณ์พื้นฐานในชีวิตประจำวัน จากนั้นออกแบบกิจกรรม เกม หรือสื่อการเรียนรู้ และนำไปอธิบาย ถ่ายทอด และจัดกิจกรรมตามแผนการเรียนให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มเล็กที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีน

4) ภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาตอบด้วยความสมัครใจ

5) รวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเบื้องต้น (Content Analysis) และสรุปประเด็นเชิงพรรณนา

4. สรุปผลและให้ข้อเสนอแนะ

**ผลการวิจัย**

การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางภาษาและทักษะการสอนของนักศึกษาวิชาเอกภาษาจีน : การศึกษาเปรียบเทียบข้ามสถาบัน แบ่งเป็น 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ภายหลังการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น 2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างสองสถาบันอุดมศึกษา 3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

**1. การรับรู้ของนักศึกษาต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ภายหลังการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น**

1.1 การรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 40 คน แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ การรับรู้ต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษา การรับรู้ต่อทักษะการสอน ประสบการณ์และทัศนคติ สิ่งที่ได้เรียนรู้หรือพัฒนา ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบจากกิจกรรม “ผู้เรียนสอนผู้อื่น” และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การรับรู้ต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษา โดยผลการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้เรียนต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.64, SD = 0.86) สะท้อนว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นเชิงบวกค่อนข้างสอดคล้องกันต่อประสิทธิผลของกิจกรรมดังกล่าว เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้ภาษาจีนได้คล่องขึ้น ($\bar{x}$ = 3.88, SD = 0.88) รองลงมาคือ การฟังและเข้าใจคำถามของผู้เรียน ($\bar{x}$ = 3.73, SD = 0.79) และการนำคำศัพท์และโครงสร้างภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างถูกต้อง ($\bar{x}$ = 3.73, SD = 0.85) ขณะที่ความเข้าใจไวยากรณ์/คำศัพท์เชิงลึกมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 3.48, SD = 0.88) แม้ยังอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ทั้งนี้ค่า SD ของทุกข้อมีค่าต่ำกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้เรียนมีความสอดคล้องกันในทิศทางเดียวกัน

2) การรับรู้ต่อทักษะการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.58, SD = 0.82) สะท้อนว่า กิจกรรมดังกล่าวบ่งชี้แนวโน้มในการส่งเสริมทักษะการสอนได้ดี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความมั่นใจในการทำหน้าที่ผู้สอน ($\bar{x}$ = 3.73, SD = 0.90) รองลงมาคือการบริหารเวลาในชั้นเรียน ($\bar{x}$ = 3.65, SD = 0.70) และการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ($\bar{x}$ = 3.65, SD = 0.92) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการอธิบายบทเรียนให้เข้าใจง่าย ($\bar{x}$ = 3.45, SD = 0.75) และการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ($\bar{x}$ = 3.48, SD = 0.78) โดยสรุปกิจกรรมช่วยเสริมความมั่นใจและการจัดการชั้นเรียนได้ดี แต่ควรพัฒนาทักษะการออกแบบและอธิบายบทเรียนเพิ่มเติม

3) ประสบการณ์และทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.81, SD = 0.86) สะท้อนทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรม ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ($\bar{X}$ = 3.98, SD = 0.73) รองลงมาคือการเตรียมความพร้อมสู่อาชีพครู ($\bar{X}$ = 3.95, SD = 0.93) และการมีส่วนร่วมในการเรียน ($\bar{X}$ = 3.90, SD = 0.80) ส่วนต่ำสุดคือความต้องการให้ใช้รูปแบบนี้ในรายวิชาอื่น ($\bar{X}$ = 3.38, SD = 0.93) โดยสรุปกิจกรรมช่วยเพิ่มความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และความพร้อมวิชาชีพครูได้อย่างชัดเจน

4) สิ่งที่ได้เรียนรู้หรือพัฒนาจากกิจกรรม “ผู้เรียนสอนผู้อื่น” โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้รับหรือพัฒนามากที่สุดจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น 1 คนอาจให้ความคิดเห็นหลายประเด็น จึงรวมแล้วเกินร้อยละ 100 พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่สะท้อนถึงการพัฒนาด้านการเตรียมการสอน การวางแผน และการเตรียมเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมาคือทักษะการสื่อสารและการอธิบายเนื้อหาให้ผู้อื่นเข้าใจ ร้อยละ 25.71 และการเพิ่มความมั่นใจหรือความกล้าแสดงออก ร้อยละ 14.29 นอกจากนี้ ผู้เรียนยังระบุถึงการพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ภาษาจีน รวมถึงทักษะการจัดการชั้นเรียนและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ผลดังกล่าวสะท้อนว่ากิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะผู้เรียนสอนผู้อื่น ช่วยส่งเสริมทั้งทักษะด้านการสอน ความรู้ภาษา และความมั่นใจของผู้เรียนควบคู่กัน

5) ปัญหาหลักจากผู้สอนคือความตื่นเต้น ประหม่า และขาดความมั่นใจ ร้อยละ 57.14 รองลงมาคือสื่อสารไม่คล่องและออกเสียงไม่ชัด ด้านผู้เรียนพบการออกเสียงไม่ถูกต้อง ร้อยละ 40 และไม่มีพื้นฐานภาษาจีน ร้อยละ 37.14 นอกจากนี้มีข้อจำกัดด้านเสียงรบกวนและเวลา โดยรวมอุปสรรคเกี่ยวข้องกับความมั่นใจ ความแตกต่างของพื้นฐานผู้เรียน และสภาพแวดล้อม ควรได้รับการวางแผนและสนับสนุนเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

6) ข้อเสนอแนะต่อตนเองเน้นพัฒนาการออกเสียงและการพูดภาษาจีน ร้อยละ 34.29 เสริมความมั่นใจและความกล้าแสดงออก ร้อยละ 31.43 และเตรียมการสอนให้รอบคอบ ร้อยละ 20 ข้อเสนอแนะต่อผู้เรียนเน้นฝึกออกเสียงและพูดให้ถูกต้อง ร้อยละ 31.43 เพิ่มความมั่นใจในการสื่อสาร ร้อยละ 22.86 และทบทวนคำศัพท์/ฝึกอ่าน–ฟังสม่ำเสมอ ร้อยละ 20 ด้านการจัดกิจกรรมควรปรับการถ่ายคลิป การนัดหมาย เวลา และอุปกรณ์ให้พร้อม โดยรวมสะท้อนความต้องการพัฒนาทักษะภาษา ความมั่นใจ และการจัดการเรียนการสอน

1.2 การรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 37 คน แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ การรับรู้ต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษา การรับรู้ต่อทักษะการสอน ประสบการณ์และทัศนคติ สิ่งที่ได้เรียนรู้หรือพัฒนา ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบจากกิจกรรม “ผู้เรียนสอนผู้อื่น” และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การรับรู้ต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษา โดยผลการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้เรียนต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีนจากกิจกรรมผู้เรียนสอนผู้อื่น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$

= 4.05, SD = 0.81) สะท้อนการรับรู้ว่ากิจกรรมดังกล่าวอาจมีส่วนส่งเสริมทักษะทางภาษาของผู้เรียน และความคิดเห็นของผู้เรียนมีความสอดคล้องกันในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การฟังและเข้าใจคำถามของผู้เรียนได้ชัดเจน ($\bar{x}$ = 4.27, SD = 0.77) และการนำคำศัพท์และโครงสร้างภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างถูกต้อง ($\bar{x}$ = 4.24, SD = 0.76) รองลงมาคือ ความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 4.19, SD = 0.70) สะท้อนว่ากิจกรรมช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารจริงทั้งด้านการฟังและการใช้ภาษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอธิบายเนื้อหาให้ผู้อื่นเข้าใจ ($\bar{x}$ = 3.78, SD = 0.95) แม้ยังอยู่ในระดับมาก แต่อาจบ่งชี้ว่าทักษะการอธิบายเชิงการสอนยังสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ โดยสรุป การจัดกิจกรรมในลักษณะให้ผู้เรียนรับบทบาทผู้สอนตามแนวคิด Learning by Teaching ช่วยบ่งชี้แนวโน้มในการส่งเสริมความคล่องแคล่ว ความมั่นใจ และความสามารถในการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การรับรู้ต่อทักษะการสอน โดยผลการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้เรียนต่อทักษะการสอนจากกิจกรรมผู้เรียนสอนผู้อื่น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.07, SD = 0.77) แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน และความคิดเห็นของผู้เรียนมีความสอดคล้องกันในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารเวลาในชั้นเรียนได้ดี ($\bar{x}$ = 4.19, SD = 0.78) รองลงมาคือ การวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ($\bar{x}$ = 4.16, SD = 0.83) และความสามารถในการออกแบบกิจกรรมหรือแบบฝึก รวมถึงการกระตุ้นการมีส่วนร่วมและการจัดการชั้นเรียน ($\bar{x}$ ≈ 4.14) สะท้อนว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนและการควบคุมชั้นเรียนได้ดี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอธิบายบทเรียนให้เข้าใจง่าย ($\bar{x}$ = 3.78, SD = 0.79) แม้ยังอยู่ในระดับมาก แต่อาจบ่งชี้ว่าทักษะการสื่อสารเชิงการสอนยังเป็นประเด็นที่ควรส่งเสริมเพิ่มเติม โดยสรุป การให้ผู้เรียนรับบทบาทผู้สอนตามแนวคิด Learning by Teaching ช่วยบ่งชี้แนวโน้มในการส่งเสริมความมั่นใจ การวางแผนการสอน และทักษะการบริหารชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ประสบการณ์และทัศนคติ โดยผลการวิเคราะห์ประสบการณ์และทัศนคติของผู้เรียนต่อกิจกรรมผู้เรียนสอนผู้อื่น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.38, SD = 0.68) สะท้อนว่าผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกและได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้สึกสนุกและท้าทายกับกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.62, SD = 0.60) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ($\bar{x}$ = 4.59, SD = 0.55) และความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ($\bar{x}$ = 4.51, SD = 0.65) แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมช่วยกระตุ้นแรงจูงใจภายในและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยเตรียมความพร้อมสู่อาชีพครูในอนาคต ($\bar{x}$ = 4.49, SD = 0.65) และรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้สอนผู้อื่น ($\bar{x}$ = 4.41, SD = 0.60) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความสามารถในการรับมือกับบทบาทผู้สอนโดยไม่รู้สึกกดดัน ($\bar{x}$ = 3.81, SD = 0.94) แม้ยังอยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนว่าผู้เรียนบางส่วนยังมีความกังวลต่อบทบาทการสอน โดย

สรุป กิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะให้ผู้เรียนรับบทบาทผู้สอนตามแนวคิด Learning by Teaching ช่วยบ่งชี้แนวโน้มในการส่งเสริมแรงจูงใจ ความรับผิดชอบ และทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้และวิชาชีพครูได้อย่างเด่นชัด

4) สิ่งที่ได้เรียนรู้หรือพัฒนาจากกิจกรรม “ผู้เรียนสอนผู้อื่น” โดยผลการวิเคราะห์พบว่าผู้เรียนพัฒนาด้านการวางแผนและเตรียมการสอนมากที่สุด ร้อยละ 63 รองลงมาคือความเข้าใจเนื้อหาเชิงลึกและการจำคำศัพท์ ร้อยละ 41.7 ทักษะสื่อสาร การอธิบาย การพูดภาษาจีน และความมั่นใจ ร้อยละ 25 เทคนิคการสอนและสื่อการเรียนรู้ ร้อยละ 19.4 และความรับผิดชอบ/วินัย ร้อยละ 5.6 โดยรวมกิจกรรมบ่งชี้แนวโน้มในการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะวิชาชีพอย่างรอบด้าน

5) ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบจากกิจกรรม “ผู้เรียนสอนผู้อื่น” โดยผู้สอนขาดความมั่นใจและตื่นเต้น ร้อยละ 36.1 พูดไม่คล่อง/อธิบายไม่ชัด ร้อยละ 27.8 และบริหารเวลาไม่ดี ร้อยละ 22.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อย พื้นฐานต่างกัน และขาดสมาธิ ร้อยละ 19.4 ด้านบริบทพบเวลาเรียนไม่พอ ร้อยละ 25 และอุปกรณ์ไม่พร้อม ร้อยละ 22.2 สรุปปัญหาเกิดจากผู้สอน ผู้เรียน และทรัพยากรร่วมกัน

6) ข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้สอนควรเพิ่มความมั่นใจและกล้าแสดงออก ร้อยละ 40 เตรียมเนื้อหาให้ลึกซึ้ง ร้อยละ 36.7 และฝึกทักษะการพูด/อธิบาย ร้อยละ 33.3 ผู้เรียนควรตั้งใจเรียนและมีสมาธิ ร้อยละ 43.3 กล้าซักถามและมีส่วนร่วม ร้อยละ 36.7 ด้านบริบทควรเตรียมอุปกรณ์และสถานที่ให้พร้อม ร้อยละ 30 โดยพัฒนาผู้สอน ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมควบคู่กัน

**2. การเปรียบเทียบการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างสองสถาบันอุดมศึกษา**

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษาทั้งสองสถาบันมีการรับรู้เชิงบวกต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านมีความแตกต่างกันตามบริบทการจัดกิจกรรมและลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละสถาบัน ซึ่งสามารถใช้เพื่ออธิบายลักษณะการรับรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนได้ในเชิงพรรณนาเท่านั้น มิได้ใช้เพื่อยืนยันความแตกต่างเชิงสถิติหรือสรุปว่าสถาบันใดมีประสิทธิภาพมากกว่าอีกสถาบันหนึ่ง โดยผลการเปรียบเทียบการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดังนี้

**ตารางที่ 1** เปรียบเทียบผลการรับรู้ของนักศึกษาทั้งสองสถาบัน

| ด้านที่เปรียบเทียบ | ศรีสะเกษ (n=40) | มหาสารคาม (n=37) | วิเคราะห์เปรียบเทียบ |
|---|---|---|---|
| การพัฒนาสมรรถนะทางภาษา | $\bar{x}$ = 3.64 (มาก) | $\bar{x}$ = 4.05 (มาก) | พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสองสถาบัน โดยนักศึกษามหาสารคามมีค่าเฉลี่ยบางด้านสูงกว่า โดยเฉพาะด้านการฟังและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร |
| จุดเด่นรายข้อ | ใช้ภาษาคล่องขึ้น (3.88) | ฟัง–เข้าใจคำถาม (4.27), ใช้โครงสร้างถูกต้อง (4.24) | นักศึกษาทั้งสองสถาบันสะท้อนการรับรู้ต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาที่แตกต่างกันตามลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ |
| ทักษะการสอน | $\bar{x}$ = 3.58 (มาก) | $\bar{x}$ = 4.07 (มาก) | นักศึกษามหาสารคามมีค่าเฉลี่ยด้านการวางแผนและบริหารเวลาสูงกว่าในเชิงพรรณนา |
| จุดเด่นรายข้อ | ความมั่นใจเป็นผู้สอน (3.73) | บริหารเวลา (4.19), วางแผนเป็นระบบ (4.16) | นักศึกษาศรีสะเกษสะท้อนการรับรู้ด้านความมั่นใจในการสอน ขณะที่นักศึกษามหาสารคามสะท้อนการรับรู้ด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรม |
| ประสบการณ์และทัศนคติ | $\bar{x}$ = 3.81 (มาก) | $\bar{x}$ = 4.38 (มากที่สุด) | นักศึกษาทั้งสองสถาบันมีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรม โดยมหาสารคามมีค่าเฉลี่ยด้านแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมสูงกว่า |
| จุดเด่นรายข้อ | รับผิดชอบตนเอง (3.98) | สนุกและท้าทาย (4.62), มีส่วนร่วมสูง (4.59) | นักศึกษามหาสารคามสะท้อนการรับรู้ด้านความสนุกและการมีส่วนร่วมในระดับสูง ขณะที่ศรีสะเกษสะท้อนด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง |
| สิ่งที่ได้เรียนรู้/พัฒนา (ปลายเปิด) | เตรียมการสอน/วางแผน 48.57% สื่อสาร 25.71% มั่นใจ 14.29% | วางแผน/จัดขั้นตอน 63.9% เข้าใจเนื้อหาเชิงลึก 41.7% สื่อสาร/มั่นใจ 25% | ผู้เรียนทั้งสองสถาบันกล่าวถึงการพัฒนาด้านการวางแผนการสอนและการสื่อสารเป็นสำคัญ |
| ปัญหาจากผู้สอน | ตื่นเต้น/ไม่มั่นใจ 57.14% พูดไม่คล่อง/ออกเสียง | ไม่มั่นใจ 36.1% พูดไม่คล่อง 27.8% เวลาไม่พอ 22.2% | ผู้เรียนทั้งสองสถาบันสะท้อนปัญหาด้านความมั่นใจและการสื่อสารภาษาจีน |
| ปัญหาจากผู้เรียน/บริบท | พื้นฐานอ่อน/ออกเสียงผิด/เสียงรบกวน | ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อย/พื้นฐานต่าง/เวลาและอุปกรณ์จำกัด | ทั้งสองสถาบันสะท้อนข้อจำกัดด้านบริบทการเรียนรู้และทรัพยากร |
| ข้อเสนอแนะ | เน้นฝึกออกเสียง เพิ่มความมั่นใจ เตรียมสอนให้ดี | เน้นความมั่นใจ เตรียมเนื้อหา พัฒนาการสื่อสาร และปรับสภาพแวดล้อม | ข้อเสนอแนะของทั้งสองสถาบันมุ่งพัฒนาทักษะภาษา ความมั่นใจ และการเตรียมความพร้อมในการสอน |

จากตารางที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษาทั้งสองสถาบันมีการรับรู้เชิงบวกต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยในบางด้านของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยเฉพาะด้านการรับรู้ต่อสมรรถนะทางภาษา ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างดังกล่าวเป็นเพียงข้อมูลเชิงพรรณนาที่สะท้อนลักษณะการรับรู้ของผู้เรียนในแต่ละบริบทเท่านั้น ไม่สามารถใช้สรุปเชิงเหตุผลได้ว่ารูปแบบกิจกรรมของสถาบันใดมีประสิทธิภาพมากกว่าอีกสถาบันหนึ่ง

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสะท้อนการรับรู้ด้านการฟัง การใช้ภาษาสื่อสาร การวางแผนการสอน และการบริหารเวลาในระดับค่อนข้างสูง ขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษสะท้อนการรับรู้ด้านความมั่นใจในการทำหน้าที่ผู้สอนและความกล้าแสดงออกมากกว่า นอกจากนี้ ทั้งสองสถาบันยังสะท้อนประสบการณ์เชิงบวกต่อกิจกรรมในด้านความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการเรียนรู้ แม้จะมีปัญหาเกี่ยวกับความมั่นใจ การสื่อสารภาษาจีน และข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรในการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ผลการเปรียบเทียบดังกล่าวจึงช่วยให้เห็นลักษณะการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้บริบทการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน และสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในอนาคตได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและไม่ได้ทดสอบความแตกต่างทางสถิติ ดังนั้นจึงไม่สามารถยืนยันความแตกต่างเชิงนัยสำคัญระหว่างสองสถาบันได้

เมื่อพิจารณาผลการรับรู้ สมรรถนะที่พัฒนา ปัญหา และข้อเสนอแนะของนักศึกษาทั้งสองสถาบัน พบว่า แม้จะใช้แนวคิด “ผู้เรียนสอนผู้อื่น” เหมือนกัน แต่ลักษณะการจัดกิจกรรม มีแนวโน้มแตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนผ่านผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต่างกันอย่างชัดเจน ดังนี้

**ตารางที่ 2** เปรียบเทียบลักษณะการจัดกิจกรรม

| ประเด็น | ศรีสะเกษ (ถ่ายคลิปนอกชั้นเรียน) | มหาสารคาม (สอนตามแผนการสอน) |
|---|---|---|
| รูปแบบกิจกรรม | การบันทึกวิดีโอการสอนภาษาจีนนอกชั้นเรียนในลักษณะจำลองสถานการณ์ | การจัดกิจกรรมสอนภาษาจีนในชั้นเรียนตามแผนการสอน |
| บริบทการเรียนรู้ | การเรียนรู้ในสถานการณ์กึ่งจำลอง | การเรียนรู้ในสถานการณ์ชั้นเรียนจริง |
| ลักษณะการดำเนินกิจกรรม | ผู้เรียนสามารถเตรียมและปรับแก้การนำเสนอได้ก่อนส่งผลงาน | ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมภายใต้เวลาจริงและการโต้ตอบในชั้นเรียน |
| การจัดการเนื้อหา | เน้นการเตรียมเนื้อหาและสื่อก่อนการบันทึก | เน้นการดำเนินกิจกรรมและปรับการสอนตามสถานการณ์ |
| ลักษณะปฏิสัมพันธ์ | ปฏิสัมพันธ์เกิดในลักษณะจำลองหรือกลุ่มขนาดเล็ก | มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในชั้นเรียนระหว่างกิจกรรม |
| ทักษะที่ผู้เรียนสะท้อนว่าพัฒนา | การวางแผนการสอน การใช้สื่อ และการนำเสนอ | การจัดการชั้นเรียน การอธิบาย และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า |

**ตารางที่ 2** (9ต่อ)

| ประเด็น | ศรีสะเกษ (ถ่ายคลิปนอกชั้นเรียน) | มหาสารคาม (สอนตามแผนการสอน) |
|---|---|---|
| ความกดดัน | กดดันจากการบันทึก/ความสมบูรณ์ของผลงาน | กดดันจากผู้เรียนจริงและเวลาจำกัด |
| ข้อจำกัดที่พบ | การใช้เทคนิคการบันทึกวิดีโอและความกังวลด้านการนำเสนอ | การบริหารเวลา ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนและการควบคุมชั้นเรียน |

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดกิจกรรมของทั้งสองสถาบันมีลักษณะและบริบทการดำเนินกิจกรรมแตกต่างกัน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษใช้กิจกรรมการบันทึกวิดีโอการสอนนอกชั้นเรียนในลักษณะจำลองสถานการณ์ ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามใช้กิจกรรมการสอนในชั้นเรียนจริงตามแผนการสอน ความแตกต่างของบริบทดังกล่าวอาจส่งผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้และการรับรู้ของผู้เรียนในแต่ละด้านแตกต่างกัน ดังนั้น ตารางนี้จึงใช้เพื่ออธิบายบริบทของกิจกรรมและประกอบการตีความผลการวิจัยเท่านั้น ไม่ได้ใช้เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของกิจกรรมระหว่างสองสถาบันโดยตรง

**3. การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา**

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ และข้อคิดเห็นปลายเปิดของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษและมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า แม้ทั้งสองสถาบันจะใช้แนวคิด “ผู้เรียนสอนผู้อื่น” (Learning by Teaching) เหมือนกัน แต่มีลักษณะการจัดกิจกรรมและบริบทการเรียนรู้แตกต่างกัน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษใช้กิจกรรมบันทึกวิดีโอการสอนนอกชั้นเรียนในลักษณะจำลองสถานการณ์ ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามใช้กิจกรรมสอนตามแผนการสอนในชั้นเรียนจริง ความแตกต่างของบริบทดังกล่าวสะท้อนให้เห็นลักษณะประสบการณ์การเรียนรู้และการรับรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกัน เช่น ผู้เรียนบางส่วนสะท้อนการพัฒนาด้านความมั่นใจ การออกแบบสื่อ และการเตรียมการสอน ขณะที่อีกส่วนสะท้อนการเรียนรู้ด้านการจัดการชั้นเรียน การสื่อสาร และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์เป็นข้อเสนอเชิงแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในระดับอุดมศึกษา โดยเสนอว่าการจัดกิจกรรมควรออกแบบให้มีลำดับการพัฒนาจากสถานการณ์จำลองไปสู่สถานการณ์จริง เพื่อค่อย ๆ ส่งเสริมความมั่นใจและพัฒนาทักษะการสอนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ในระยะเตรียมความพร้อม ควรเน้นการวางแผนการสอน การออกแบบสื่อ การฝึกออกเสียงภาษาจีน และการบันทึกวิดีโอการสอนจำลอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทบทวนและประเมินตนเองในบริบทที่ไม่กดดันมากนัก จากนั้นจึงพัฒนาไปสู่กิจกรรมกึ่งจริง เช่น การสอนเพื่อนในชั้นเรียนหรือกลุ่มย่อย ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการโต้ตอบ การบริหารเวลา และการปรับกิจกรรมตามสถานการณ์ และในระยะสุดท้าย อาจจัดกิจกรรมสอนจริงกับผู้เรียนจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการจัดการชั้นเรียน การสื่อสาร และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในบริบทวิชาชีพ

นอกจากนี้ ข้อมูลจากข้อคิดเห็นของผู้เรียนยังสะท้อนว่าการจัดกิจกรรมลักษณะดังกล่าวควรมีองค์ประกอบสนับสนุนเพิ่มเติม เช่น การฝึกออกเสียงภาษาจีน การใช้สื่อดิจิทัล เทคนิคการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารชั้นเรียน รวมทั้งควรจัดเตรียมเวลา อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม

อย่างไรก็ตาม แนวทางข้างต้นเป็นเพียงข้อเสนอเชิงสังเคราะห์จากข้อมูลเชิงพรรณนาและความคิดเห็นของผู้เรียนในบริบทของการศึกษาครั้งนี้ ยังไม่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิผลเชิงทดลอง จึงอาจใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในรายวิชาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาได้ต่อไป

**อภิปรายผล**

1. การรับรู้ของนักศึกษาต่อการพัฒนาสมรรถนะทางภาษาจีน ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ภายหลังการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่น ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษามีการรับรู้เชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในทุกมิติ ทั้งด้านสมรรถนะทางภาษาจีน ทักษะการสอน และประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้บนฐานแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการลงมือปฏิบัติ คิด วิเคราะห์ และเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ของตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (ดวงแก้ว สุหลง, และสุพินดา เลิศฤทธิ์, 2567: เขมจิรา คำหงษา และคณะ, 2566) ในด้านสมรรถนะทางภาษาจีน ผู้เรียนรายงานว่าความสามารถด้านการพูด การอธิบาย และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมีแนวโน้มพัฒนาขึ้น อาจเนื่องมาจากกระบวนการเตรียมการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนต้องศึกษาความรู้ จัดระบบเนื้อหา และถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจ กระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด Learning by Teaching (Barnbeck & Neumann, 2006) ที่เสนอว่าการสอนผู้อื่นช่วยส่งเสริมการประมวลผลความรู้และการทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างเป็นระบบ

ในด้านทักษะการสอน นักศึกษารับรู้ว่าตนเองสามารถวางแผนการสอน ออกแบบกิจกรรม และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น ซึ่งอาจอธิบายได้ด้วยกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ที่มองว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนคิด และการนำประสบการณ์ไปปรับใช้ (ประภาวรรณ สมุทรเผ่าจินดา, จุฬารัตน์ วัฒนะ, และวิกร ตัณฑวุฑโฒ, 2561) ขณะที่ด้านประสบการณ์การเรียนรู้ นักศึกษามีความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้ มีแรงจูงใจ และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทของตนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคอนสตรัคติวิสม์ (Constructivism) ที่อธิบายว่าที่อธิบายว่าผู้เรียนสร้างความรู้จากการลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น (วิจิตรา บังกิโล, และชาญณรงค์ เฮียงราช, 2557)

2. การเปรียบเทียบการรับรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างสองสถาบันอุดมศึกษา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่าระดับการรับรู้เชิงบวกของนักศึกษาทั้งสองแห่งมีความสอดคล้องกันในภาพรวม

แสดงให้เห็นว่ารูปแบบผู้เรียนสอนผู้อื่นสามารถประยุกต์ใช้ได้ในหลากหลายบริบท อย่างไรก็ตาม ลักษณะกิจกรรมที่แตกต่างกันอาจสัมพันธ์กับลักษณะทักษะที่ผู้เรียนรับรู้ว่าตนเองพัฒนาได้เด่นแตกต่างกัน กรณีศรีสะเกษที่ใช้การสอนจำลองและการบันทึกวิดีโอ นักศึกษามีโอกาสทบทวนและปรับปรุงการสอนของตนเอง จึงสะท้อนการรับรู้ด้านความถูกต้องทางภาษา การเรียบเรียงเนื้อหา และความมั่นใจในการนำเสนอมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสะท้อนคิดต่อการปฏิบัติ (reflective practice) ที่ช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์และพัฒนาการปฏิบัติของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (สวรรยา นามพรหม, 2567) (Nguyen, 2021)

ขณะที่มหาสารคามซึ่งเน้นการสอนในชั้นเรียนจริง นักศึกษาต้องเผชิญสถานการณ์ที่คาดการณ์ไม่ได้ อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้การพัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียน การตัดสินใจเฉพาะหน้า และการสื่อสารกับผู้เรียนจริงมากกว่า ดังนั้น ความแตกต่างดังกล่าวมิได้สะท้อนว่าสถาบันใดมีประสิทธิภาพเหนือกว่าอีกสถาบันหนึ่ง แต่สะท้อนว่าบริบทการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันอาจเอื้อต่อการพัฒนาทักษะคนละด้าน กล่าวคือ ศรีสะเกษส่งเสริมทักษะเชิงการเตรียมการและการนำเสนอ ขณะที่มหาสารคามส่งเสริมทักษะเชิงปฏิบัติและการจัดการสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกื้อหนุนกันในการพัฒนาวิชาชีพครูภาษาจีน

3. การสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา แนวทางดังกล่าวสังเคราะห์จากผลการรับรู้ของนักศึกษาข้อมูลจากคำถามปลายเปิด และการเปรียบเทียบลักษณะกิจกรรมของทั้งสองสถาบัน ซึ่งสะท้อนจุดเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ควรบูรณาการจุดเด่นของทั้งสองบริบท โดยออกแบบการเรียนรู้แบบลำดับขั้น (progressive scaffolding) จากสถานการณ์จำลองไปสู่สถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สอดคล้องกับกรอบลำดับขั้นความคิดที่พัฒนาผู้เรียนจากการจำและเข้าใจ ไปสู่การประยุกต์ วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสรรค์ ช่วยให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการคิดขั้นสูงและความเข้าใจเชิงลึก ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงและเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (สุพรรณิการ์ ชนะนิล, สิทธิกร แก้วสีนวล, และจุฬามณี แสงอินตา, 2568)

ในระยะแรก ควรใช้การสอนจำลอง การบันทึกวิดีโอ และการฝึกออกแบบสื่อ เพื่อเสริมความถูกต้องทางภาษาและความมั่นใจ จากนั้นจึงเพิ่มกิจกรรมสอนในชั้นเรียนจริงหรือสถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจเฉพาะหน้า พร้อมทั้งใช้กระบวนการสะท้อนคิดและการให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการ Active Learning ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อันอาจช่วยส่งเสริมทั้งสมรรถนะทางภาษา ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาได้อย่างรอบด้าน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้ของผู้เรียนภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม มิได้เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือการทดลองเชิงควบคุม ดังนั้น การตีความผลควรอยู่ในกรอบของข้อมูลเชิงการรับรู้ และไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลได้โดยตรง จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้การวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลองในอนาคต เพื่อยืนยันผลในมิติอื่นเพิ่มเติม

**สรุปผล**

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ เปรียบเทียบและสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางภาษาและทักษะการสอนของนักศึกษาวิชาเอกภาษาจีนของสองสถาบัน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีการรับรู้เชิงบวกในระดับมากต่อการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นในทุกมิติ โดยเฉพาะความสามารถด้านการสื่อสารภาษาจีน การอธิบายเนื้อหา และความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ซึ่งสะท้อนการรับรู้ของนักศึกษาว่าตนมีพัฒนาการด้านสมรรถนะทางภาษาในระดับหนึ่งควบคู่กับการพัฒนาทักษะการสอน ได้แก่ การวางแผนการสอน การออกแบบกิจกรรม และการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม นอกจากนี้ นักศึกษายังมีแรงจูงใจ ความรับผิดชอบ และความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การให้ผู้เรียนทำหน้าที่ “ผู้สอน” ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้เชิงลึก การคิดอย่างเป็นระบบ และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อันนำไปสู่การพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างบูรณาการ

นักศึกษาทั้งสองแห่งมีการรับรู้เชิงบวกในทิศทางเดียวกัน แต่แตกต่างกันในระดับและลักษณะทักษะที่โดดเด่น โดยนักศึกษาของมหาสารคามมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าในด้านสมรรถนะทางภาษา ทักษะการสอนเชิงระบบ และทัศนคติต่อการเรียนรู้ สะท้อนผลของการจัดกิจกรรมในสถานการณ์สอนจริงที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียนและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขณะที่นักศึกษาศรีสะเกษมีพัฒนาการเด่นด้านความมั่นใจ การเตรียมการสอน และการออกแบบสื่อดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมแบบสอนจำลองและการบันทึกวิดีโอ ดังนั้น ความแตกต่างของผลลัพธ์ไม่ได้เกิดจากศักยภาพของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่มีความสัมพันธ์กับบริบทและรูปแบบการจัดกิจกรรม โดยแต่ละรูปแบบส่งเสริมทักษะคนละด้านที่เกื้อหนุนกัน ได้แก่ ทักษะเชิงเตรียมการและทักษะเชิงปฏิบัติจริง

แนวทางที่เหมาะสมควรบูรณาการจุดเด่นของทั้งสองรูปแบบ โดยจัดการเรียนรู้แบบลำดับขั้นจากสถานการณ์จำลองไปสู่สถานการณ์จริง เริ่มจากการฝึกวางแผน ออกแบบสื่อ และสร้างความมั่นใจผ่านการสอนจำลองหรือการบันทึกวิดีโอ ก่อนพัฒนาไปสู่การสอนในชั้นเรียนจริง เพื่อเสริมทักษะการจัดการชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้เรียน และการตัดสินใจเฉพาะหน้า แนวทางดังกล่าวจะช่วยพัฒนานักศึกษาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านสมรรถนะทางภาษา ความเป็นมืออาชีพทางการสอน และคุณลักษณะความเป็นครู ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนสอนผู้อื่นเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อการผลิตบัณฑิตครูภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา

**ข้อจำกัดของการวิจัย**

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการรับรู้ของผู้เรียน จึงไม่สามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดขึ้นจริง

2. การจัดกิจกรรมของทั้งสองสถาบันมีความแตกต่างกันในด้านรูปแบบและบริบท อาจส่งผลต่อการรับรู้ของผู้เรียน

3. การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทำให้ไม่สามารถอ้างอิงผลไปยังประชากรทั้งหมดได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา จึงไม่สามารถสรุปความแตกต่างเชิงนัยสำคัญทางสถิติได้

**ข้อเสนอแนะ**

**ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้**

ครูผู้สอนควรปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ และดำเนินกิจกรรมการสอนด้วยตนเอง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลำดับขั้นจากการสอนจำลองสู่การสอนจริง ควบคู่กับการพัฒนาความถูกต้องทางภาษาและทักษะการจัดการชั้นเรียน ส่งเสริมการใช้สถานการณ์สื่อสารจริงและเทคโนโลยีเพื่อการสะท้อนตนเอง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะหลังการปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและสมรรถนะทางวิชาชีพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

**ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป**

ควรขยายการศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างและบริบทที่หลากหลายมากขึ้น และใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมถึงการติดตามผลในระยะยาว เพื่อประเมินผลลัพธ์เชิงลึกและความคงทนของสมรรถนะ นอกจากนี้ควรเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เพื่อค้นหาแนวทางหรือรูปแบบที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการพัฒนาทักษะภาษาและสมรรถนะทางวิชาชีพของผู้เรียน

**เอกสารอ้างอิง**


เขมจิรา คำหงษา, พระมหาอภิพงค์ ภูริวฑฺฒโน (คำหงษา), พระมหาโยธิน มหาวีโร (มาศสุข), พระสิทธิชัย คมฺภีโร (รินฤทธิ์), และ พระมหาเมธี จนฺทวโส (ไวยุวัฒน์). (2566). บทบาทครูสังคมศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, *8*(1), 188–203. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSJ/article/view/261453

ดวงแก้ว สุหลง และ สุพินดา เลิศฤทธิ์. (2567). Active learning: การจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมเด็กไทยสู่ศตวรรษที่ 21 หลังวิกฤตการณ์โควิด-19. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, *12*(1), 299–314. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/edj/article/view/259963

ประภาวรรณ สมุทรเผ่าจินดา, จุฬารัตน์ วัฒนะ และ วิกร ตัณฑวุฑโฒ. (2561). การพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์. *Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, *11*(1), 1854–1867. https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/120138

ไพรินทร์ ศรีสินทร. (2561). ผลของการประยุกต์ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ: กรณีศึกษาวิชาไวยากรณ์ภาษาจีน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, *41*(4), 54–69. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/view/161719/116636

ไพลิน กลิ่นเกสร. (2566). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระหว่างการใช้วิธีการสอนแบบบรรยายกับการประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอน. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, *20*(1), 23–38. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu/article/view/246409

วิจิตรา บังกิโล และ ชาญณรงค์ เฮียงราช. (2557). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์และเทคนิคระดมสมองที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดขั้นสูง เรื่องลำดับและอนุกรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, *37*(4), 140–148. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/view/49227

สวรรยา นามพรหม. (2567). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด (Reflective Teaching) ในรายวิชาสังคมศึกษา. *Journal of Applied Education*, *2*(6), 1–12. https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/article/view/1206

สุพรรณิการ์ ชนะนิล, สิทธิกร แก้วสีนวล และ จุฬามณี แสงอินตา. (2568). การเรียนรู้ตามลำดับขั้นความคิดของ Bloom: ผลของแบบฝึกทักษะต่อความเข้าใจเรื่องปริซึมและทรงกระบอกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *Trends of Humanities and Social Sciences Research*, *13*(2), 76–89. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/Humanties-up/article/view/289179

Barnbeck, A. K., & Neumann, T. (2006). *Lernen durch Lehren (LdL) in theory and practice*. http://www.lernen-durch-lehren.de/Material/f_/ldlintheoryandpractice.pdf

Brod, G. (2021). Generative learning: Which strategies for what age? *Educational Psychology Review*, *33*(4), 1295–1318. https://doi.org/10.1007/s10648-020-09571-9

Nguyen, T. T. L. (2021). Integration of reflective practice into a writing pedagogical course at a teacher-education program in Thailand. *Journal of English Language and Linguistics*.https://doi.org/10.62819/jel.2021.115

Ribosa, J., & Duran, D. (2022). Do students learn what they teach when generating teaching materials for others? A meta-analysis through the lens of learning by teaching. *Educational Research Review*, *37*, Article 100475. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2022.100475